

het ontvankelijkheidsbeginsel in 'westers' denken en doen
cultuurfilosofie langs de buitenwegen : een queeste

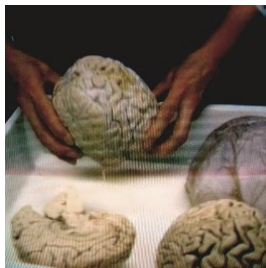
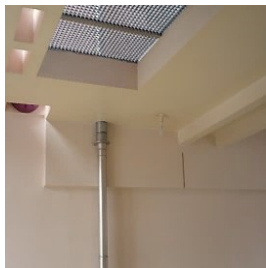

geneviève f.e.j.m. van helden
ir. arch., ing. bk., ir. sted., drs. filo.

het ontvankelijkheidsbeginsel in 'westers' denken en doen
cultuurfilosofie langs de buitenwegen : een queeste

X E N O S

2.018

XENOS 2.018

auteur
uitgever
voorkant
achterkant
research
boekverzorging

cultuurfilosofie langs de buitenwegen, queeste naar het ontvankelijkheidsbeginsel in westers denken en doen
ISBN 9789463676137, NUR 736 (cultuurfilosofie)

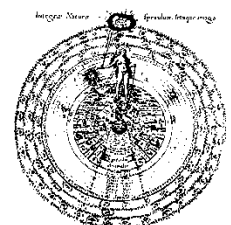
Geneviève F.E.J.M. Van Helden [GVH], Ir. arch., Ing. bk., Ir. sted., Drs. filo.
PUBLISHING PLATFORM MYBESTSELLER.COM, Rotterdam, EU-NL

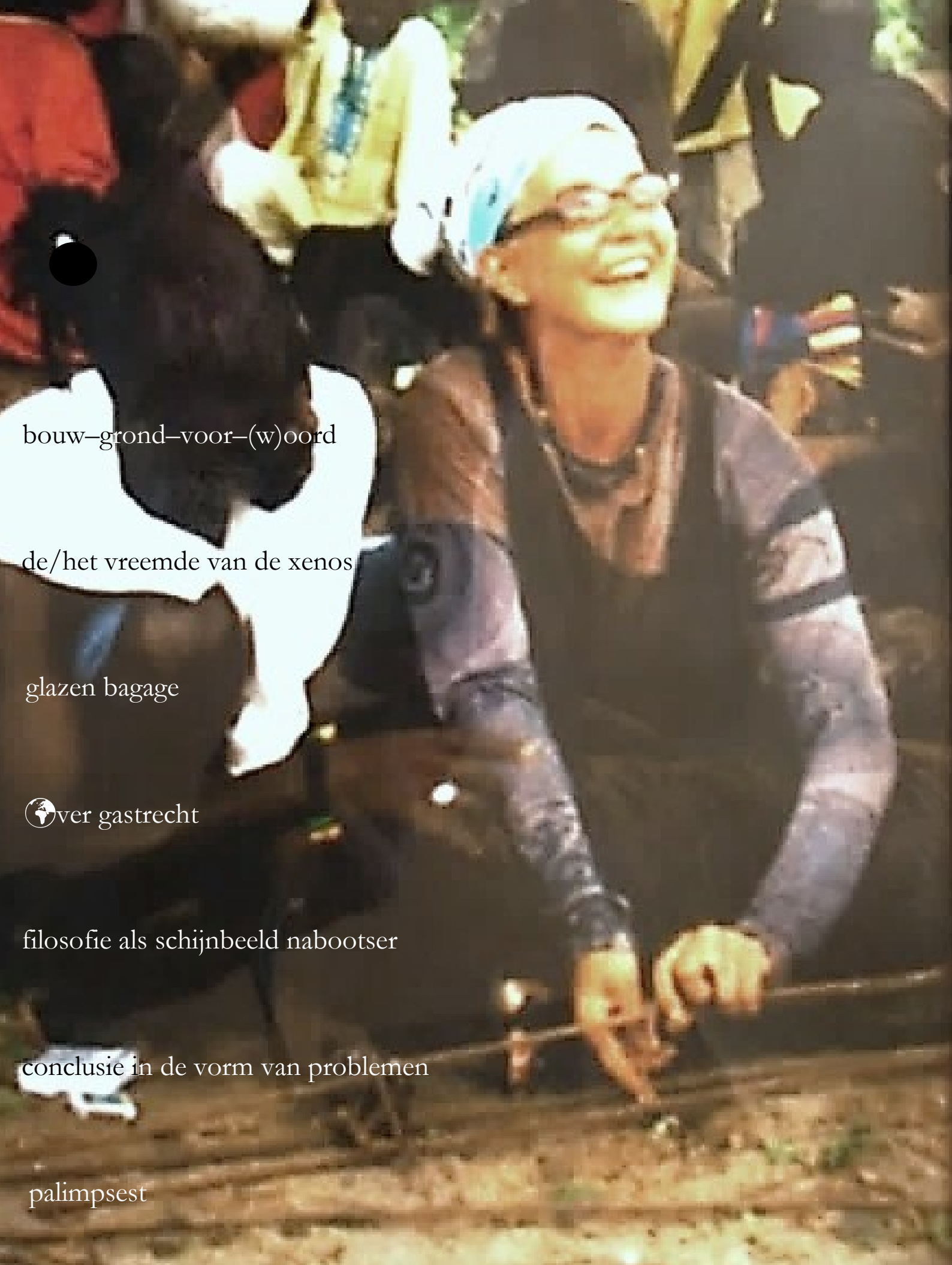
1997, *Waar ga je heen?* (Mandinka: *Ikatamauto?*) Casamance, Zuid-Senegal; pastel en potloodtekening, GVH
2012, *architectuur-urbanisme-filosofie*, masterclass aan L'Université ENEA, Dakar, Senegal; initiatorial GVH
VFICINOTHINXS UNIVERSITY.FOR.CULTURE/S, www.vficinothinxs.com

2018, VFICINOTHINXS; handmade Word; lay-out GVH; © < Geneviève Van Helden 2018 >

XENOS 2.018 over wat indruk nalaat, wel-&-niet, niet, niet wel-&-niet. BEGINSEL bron kern 1) Aanvang 2) Basis 3) Basisbeginsel 4) Basislijn 5) Bron 6) Fundament 7) Fundering 8) Grond 9) Grondbeginsel 10) Grondbegrip 11) Grondgedachte 12) Grondlijn 13) Grondregel 14) Grondslag 15) Hoekstelling 16) Kern 17) Kiem 18) Norm 19) Oorsprong 20) Overtuiging 21) Principe 22) Richtsnoer 23) Rudiment 24) Stelling 25) Stelregel 26) Uitgangspunt 27) Veronderstelling. ONTVANKELIJKHEID 1- Openheid, Receptibiliteit, Receptiviteit, Susceptibiliteit, Vatbaarheid; 2- Fr: *la recevabilité* strafprocesrecht de aanlegger mag bepaalde vorderingen of verzoeken bij het gerecht inleiden; 3- Eng: *right to institute proceedings* de aanlegger mag bepaalde (...) inleiden; 4- Een officieel schrijven aan een overheid is *ontvankelijk* als het aan de formele voorwaarden voldoet. RECEPTIBILITEIT re - cep - ti - bi - li' teit (de -woord; vrouwelijk) ontvankelijkheid. RECEPTIEF [gevoelig voor indrukken] {1901-1925} < frans *réceptif* [ontvangend], van middeleeuws latijn *receptivus* [ontvankelijk], van latijn *recipere* (verl. deelw. *receptum*) [opnemen, ontvangen] → *receptie*. SUSCEPTIBILITEIT- mate waarin een materiaal of substantie reageert op een veld (magnetisch elektrisch etc.) SUSCEPTIBLE fijngevoelig; fijnzinnig; teerbesnaard; gevoelig; vatbaar; teergevoelig; ontvankelijk; onderhevig; vatbaar individu. ONTVANGEN *Werkwoord*; 1- (ov) het verkrijgen van zaken zoals loon en berichten; 2- (ov) het op bezoek krijgen van gasten. ONTVANKELIJK *Etymologisch woordenboek*, 2e druk, Van Dale ontvankelijk* [vatbaar voor indrukken] {*ontvankelijke* 1291-1300 [CG Luiks Diat.]}. ONTVANKELIJK *-bijvoeglijk naamwoord* 1) Acceptabel 2) Admissibel 3) Gevoelig 4) Gevoelig voor indrukken 5) Impressionabel 6) Open 7) Openstaand 8) Receptief 9) Sensibel 10) Sensitief 11) Susceptibel 12) Toegankelijk 13) Vatbaar 14) Vatbaar voor berechting 15) Vatbaar voor indrukken. ONTVANKELIJK 1. *toestand waarin iemand open staat voor iets of iemand*; 2. toegankelijk voor indrukken of aandoeningen; 2 ontvankelijk zijn voor: gemakkelijk te beïnvloeden zijn door; 3. (van een eiser, eis, klacht) 'aan voorwaarden voldoende' die een rechtsprocedure of uitspraak door rechter mogelijk maken; 3 klacht niet ontvankelijk verklaren: officieel melden dat de klacht niet geldig is; 4. wie snel met gevoel ergens op reageert (vs. géén indruk nalaat) Meister Eckhart; Robert Fludd; *wereldziel*; anima mundi; chora; Maria; Weltgeist; Chokhmah; Brahman-Atman; Buddah-nature; (Pistis) Sophia;

Als individuelle Seele muss er, der Mann, Gott gegenüber ebenso empfangend sein wie die Frau, denn in dieser Ordnung, in der sich ‚Göttlich‘ und ‚Menschlich‘ gegenüberstehen, ist der Mann, weil ebenso Mensch als Individuum, rein empfangend, im metaphysische Sinn also ‚weiblich‘.

bouw-grond-voor-(w)oord

de/het vreemde van de xenos

glazen bagage

 ver gastrecht

filosofie als schijnbeeld nabootser

conclusie in de vorm van problemen

palimpsest

XENOS, GAST-VRIEND: WELKOM BIJ ONTMOETING MET & MARMING VAN DE/HET VREEMDE

Chaque peuple possède sa paideuma, c'est-à-dire sa faculté et sa manière originales d'être ému : d'être saisi. Cependant l'artiste danseur, sculpteur, poète – ne se contente pas de revivre l'Autre ; il le recrée pour pouvoir mieux le vivre et le faire vivre. Il le recrée par le rythme, et il en fait ainsi réalité supérieure, plus vraie, c'est à dire plus réelle que le réel factuel.

Léopold Sédar Senghor, Le Président du Sénégal (1960-1980)

Vertaling: 'Elk volk bezit zijn paideuma, dat wil zeggen het vermogen en de bijzondere wijze van een volk om ontroerd te geraken: om tot aan-grijpen [vs be-grijpen, GVH> XENOS] aangezocht worden. Anderzijds is de kunstenaar, danser, beeldhouwer en dichter niet tevreden met een hérbelijving van de/het Andere. Hij/zij herschept het aan-grijpen der ontroering en wel om haar weer levend [lijvend; deel 2] te maken; hij/zij her-schept haar cadans en creëert een in feite hogere [maicutiek; deel 1] meer ware en reële werkelijkheid dan de feitelijke.'

Paideuma (D: *Sinnstiftung*, NL: *cultuurziel*), de figuur die en het silhouet dat (deel 4) de grot der gewoonten huishoudkundig (G *oikonomoi*) be-tekent (deel 3), stamt als term af van de Duitse antropoloog Leo Frobenius. Als afrocentristische zwerver ("die fremde Welt, das bin ich") en de schrijver van *Atlantis*, een werk (1921-1928) waarin Frobenius de Afrikaanse cultuur aan de Europese gelijkwaardig stelt, is wezenlijk van invloed op de Senghors 'Afrikaanse Renaissance'. Senghors vrijheidsgedachte, die aan het begin van 3de millennium AD door vele Afrikaanse presidenten hernomen is, is na de 'Arabische lente' in de kiem gesmoord. Vluchten rest...

Eugen Sandow, *Wees sterk! Gedraag u als man!*, 'Nederlandse uitgave van 'Sandow's Magazine of Physical Culture' (1898/99-1907), 1911

* Abdoulaye Wade, 3de president van Senegal (2000-2012) werkt Senghors notie *Négritude* uit naar *La Renaissance Africaine*. De idee *Afrikaanse Renaissance* stamt van de Senegalese antropoloog, politicus en afrocentristische Cheikh Anta Diop (1946) en wordt door de Zuid-Afrikaanse president Mbeki voor het gehele Afrikaanse continent en de wereldwijde *Afrikaanse Diaspora* hernomen (1998). Wade, vrijmetselaar en Mouride (grote antikoloniale moslimstroming in Senegal-Gambia begin 20ste eeuw) ontwikkelt de wedergeboorte met zijn vrienden, presidenten Mbeki, Mandela, Mugabe e.a. en, met gelden van -specifiek, niét-christelijke instituties en -specifiek, niét-Europese leiders als Gaddafi, 'Dubai' en 'Marokko'. Lijkt dié 'bestuurlijke vernieuwing', i.c. dié in Senegal, op de euforische (door Robespierre ten val gekomen) tijd onmiddellijk ná de Franse Revolutie, dan grift Wade, als vormgever, in 2012 de idee der *Afrikaanse Wedergeboorte* via propagandistische beeldkunst op-de-wereld in. Volgens de oorspronkelijke ontwerper Ousmane Sow is het grootste, door Noord-Koreanen gerealiseerde, monument op het Afrikaanse continent geen kunstwerk maar een symbool van Afrikaanse weerstand: jegens eeuwenlange kolonisatie der donkere landen door vele 'lichtere' en 'verlichte'.

De begrip *gymnasion* (vG> plaats om naakt te zijn) is afgeleid van het woord voor naakt (G *gymnos*); de gelatiniseerde vorm van *gymnasion* is *gymnasium*. Historisch was het *gymnasion* een oord waar de Grieken zowel oefening als gemeenschappelijk baden plaatsvond. De afkorting *gym* werd in 1871 geïntroduceerd, maar in 1598 wordt het begrip van de 'plaats om naakt te zijn' omgevormd tot het begrip 'plaats van oefening'. De Griekse term *gymnastikos* (in 1594 herspeld als *gymnast*) verwijst van dan af aan naar iemand die de kunst van lichamelijke oefening beoefend, maar die die kunst niet langer noodzakelijk naakt uitoefent.

In de vroegste tijden vormen atletische wedstrijden waarvoor het *gymnasion* middelen voor training en oefening levert (Plato, *Politeia* III) een deel van het sociale en geestelijke leven in zover zij plaatsvinden ter ere van helden en goden (als periodiek festival of bij begrafenisriten van een overleden leider). Prodicus uit Plato's *Protagoras* en *Xenophon*, 'vader' van de semantiek, toont het verband tussen lichaamsoefening en gezondheid aan en ontwerpt daartoe een methode die algemeen aanvaard werd.

0.0 bouw-grond-voor-(w)oord: welkom

Senghor (1906-2001) reist als 20-jarige per boot uit Senegal naar Europe. In Parijs begint hij aan zijn queeste of odyssee (deel 1) om in 1960 weerom te keren: als dichter; als filosoof; als 1ste president van La République du Sénégal (indépendante). Na eeuwen de/het vreemde (kolonisten; deel 3) ongevraagd te gast, rolt de katholieke francofiel Senghor zijn notie *Négritude* open en óver Afrika uit. Zichzelf en zijn volk typerend als “nous sommes des Hellènes”¹, affirmeert Senghor de kosmogenetische² these van Pierre Teilhard de Chardin over een zich ontwikkelend mondiale bewustzijn ofwel de ‘noösfeer’ (vG> *nous*: geest; verstand). Met antropoloog Frobenius en politicus Césaire, acht hij die in de niet-Europese Afrikaanse beschaving, gegeven aanwezig ‘paideuma’, ruimschoots voorhanden. Genoemden en XENOS stellen feminiene Umarmungsvernunft of *raison poétique* vóór op moderne/westerse masculiene Augenvernunft of *raison discursive*. Op de drempel van SATELLITIC ERA rolt de queeste naar ontvankelijkheid ín ‘ons modern denken en doen’ naar de/het vreemde open: binnen XENOS ontvouwt de tijdruimtelijkheid van dé waarheid in dé (‘dus’ westerse) filosofie zich als Möbius’ ring. XENOS is een rizomatisch-metabole 4D proef-schrift dat tússeen oord en woord naar de wáárheid van dé waarheid tast en in x binnen dat ‘tussen’ bouw-werkt [daar, waar hét laatmoderne hét aloude herneemt; deel 5].

Sandow (1867-1925), in Kants Königsberg geboren als Friedrich Wilhelm Mueller, is de ‘vader’ van modern culturisme, de sport die, anders dan vanwege bewegingstherapie, sport en/of militaire fitness, om *zuiver* esthetische redenen overvoedde spiermassa of musculaire hypertrofie ontwikkelt. Bodybuilding of culturisme is sinds 1880 een sport voor mannen (sinds 1980 ook voor vrouwen). Modern culturisme bootst het ‘symbool van dé mannelijkheid’ na, naar de Oudgriekse mythologische held Heracles, de ‘vader’ van antieke culturisme, voorouder van moderne/westerse beschaving. Sandows schoonheidsideaal en aloud ermee verbonden naaktheid (D *Körperkult*) be-streeft proporties volgens de gulden of goddelijke snede (*L ratio est proportio*; deel 1). Esthetisch zuivere proporties ontleent Sandow aan beelden die ver verwijderd zijn van hún *genius loci*. Door en voor koloniaal filhellenisme present (deel 2), bootst Sandow dé zuiverheid na: in casu via zijn nabootskunde.

Eugen Sandow, *Wees sterk! Gedraag u als man!*

█ *Black Athena*, 1987; Brits sinoloog Bernal stelt dat Hellas zich cultureel aan Egypte voedde ergo dat 'civilisatie' uit zwart Afrika stamt.

* Pierre Teilhard de Chardin geeft in *Cosmogogenesis* (1922) een religieuze wende aan de 'noösfeer', een notie van zijn Russische studiegenoot Vladimir Vernadsky, en ontwerpt haar naar een hegeliaans-axiologische christelijke (Mattheus 28:20; Johannes 14:6; deel 4) type 'wereld-van-de-werelden' of umma (Koran: *umma wāhida*: de ware gemeenschap die God dient, Soera 6:38; 7:38; 46:18, 'wereld der werelden'). Stelde Vernadsky noösfeer vooral als 'lineaire' ontwikkeling der aarde (de noösfeer volgt ná de biosfeer die uit de geosfeer voortkomt), dan tracht de Jezuïet en paleontoloog Teilhard de Chardin die evolutietheorie tevens met het christelijk geloof in overeenstemming te brengen en ontwerpt hij, ten bate van hét bewustzijn, een interdisciplinaire methode. Echter, dé wetenschap negeert die hyperfysica oftewel hyperbiologie van Teilhard de Chardin nadat de archeologische vervalsing van de 'missing link' *Pilt Down Man* met diens naam verbonden wordt. Tegelijkertijd veroordeelt ook hét geloof hem: vanwege zijn kantiaanse ideeën; bij monde van paus Pius XII in diens anti-modernistische encycliciek *Humani Generis* (1950).

Het gymnasium van de Grieken functioneert oorspronkelijk (7de eeuw vC) als de school waar deelnemers aan de Panhelleense Spelen hun training hielden, en, als die plaats waar men elkaar ontmoette en zich in intellectuele gesprekken mengde. De overwinnaar in eender welke atletische wedstrijd werd met de eer en het respect van zijn medeburgers beloond; een overwinning in de geweldige godsdienstige festivals werd tegelijkertijd als een eer voor de hele staat gezien. Onder die omstandigheden wordt de training van deelnemers aan grotere spelen van publiek belang, zodat de speciale gebouwen door de staat gefinancierd werden en hun bestuur toevertrouwd aan openbare ambtenaren. Alle Atheense *gymnasia* werden buiten de muren van de stad gebouwd, waar en daar zij een veel ruimte innamen. De Romeinse architect Vitruvius geeft in Boek VII een omschrijving van het gebruikelijke grondplan voor de gymnasia. Het gymnasium is teken bij uitstek van hellenisering en derhalve ook in door Grieken veroverde gebieden opgebouwd (1 Makk. 1, 13:14 zegt daarover uit: 'levenswijze der heidenen' (...) 'atletiekschool in Jeruzalem').

0.0 bouw-grond-voor-(w)oord: welkom

Nabootskunde. De culturist Eugen Sandow uit Koningsbergen ontwikkelt een ‘perfect lichaam’ naar voorbeeld van Grieks model en zet de Duitse cultuur der nabootskunde voort die met *Gedancken über die Nachahmung der Griechischen Werke in der Malerey und Bildhauer-Kunst* (1755) en verlichte/idealistische kunsttheorieën van de Duitse humanist en archeoloog Johann Winckelmann (1717-1768), succesvol begint. Winckelmann stipuleert in de roerige 18de eeuw van het Alte of Eerste Duitse Rijk dat “der einzige Weg für uns [Duitsers], groß, ja, wenn es möglich ist, unnachahmlich zu werden, ist die Nachahmung der Alten.” Goethe meent desbetreffend: als we Winckelmanns werken lezen ‘leren we niets, maar we worden iets.’ Wat zoal, leert ons dé culturist (aan).

Onze cultuurfilosoof Kant (1724-1804), uit Königsberg, leert ons in een luchtig verstandspel met titel *Von den verschiedenen Rasse der Menschen* dat aan het 18de-eeuwse eurocentrisme deelneemt middels dé constructie van ‘aller ras’ (aan) dat: a] hét ‘ras’ van b] dé ‘negers’ vanwege hún (door Kant vast–gelegde) nabootskunde, zich geestelijk weinig tot niet ontwikkelt. Filosofisch gearticuleerd heeft: a] hét ‘ras’ van b] dé ‘negers’ heeft zodanig een blijvende achterstand op het (idem door die antropoloog aangenomen) a] hét ‘ras’ van c] dé ‘witten’. Gegeven dat modern/westers segregatie denken (deel 2) in de lijn loopt van Aristoteles en christendom (deel 1, deel 4), wórdt dé ‘witte’, voorwaardelijk rijke én voorwaardelijk mannelijke Europeaan. Hoewel niet vóórgesteld als superieur aan de/het vreemde (in dit geval van het ‘gele’, ‘zwarte’ noch ‘rode’ Mensch-ras), b]lijkt onze lokale rationale empirisch empiristische inbezitting van de/het vreemde op-de-wereld redelijk immoreel. Ons kosmopolitieke simulacrum (deel 3) ontbloot moderne/westerse ‘deficiëntie’, namelijk dat het in onze sociaal-cultureel grot der gewoonten eigen is, een tekort aan ontvankelijkheid te bezitten. ‘t Is te zeggen: modern/westers denken en doen bezit een tekort aan ‘feminiene metafysica’ omdat het aloud voortbouwt op antieke en middeleeuwse structuur (deel 4) die die ‘deficiëntie’ opbouwt en ‘ontvankelijkheid’ om en op zich in bezitneemt.

Eugen Sandow; culturisme; nabootskunde; Grieks vóórbeeld: esthetica van lichaam x geest (G *nous*)

Plato, *Politeia*, 514A–520A

GVH problematiseert huidige paradigmaverschuiving uit heliocentrisch/modern tijdperk naar SATELLITIC ERA die disruptie van onze lokale westerse gewoonten impliceert, conform de ‘copernicaanse wende’ voor geocentrisme> VFICINOTHINXS, www.vficinothinxs.com

<http://www.etymologiebank.nl/trefwoord/universeel>, *universeel* ‘algemeen, alomvattend’ *Heilighe Roomsche ende Universeele Kercke* [1521; WNT], *tegen synen succesneur singulier* [1558; Stall.] (...) ‘overall voorkomend of gebruikt’ in *universeele terminologie in de wetenschap* [1874; WNT], ‘algemeen, veelomvattend’ in *zijn universeele begaafdheid* [1895; WNT]. Frans *universel* ‘van toepassing op alle zaken in kwestie’ [1265; TLF], ouder *universal* ‘de gehele wereld betreffend’ [ca. 1200; TLF], een ontlending aan het Latijn *ūniversālis* ‘het geheel betreffend, tot het geheel behorend’, van *ūniversus* ‘gezamenlijk, algemeen, gemeenschappelijk’, oorspr. ‘Tot één geworden, op één punt gericht’; gevormd uit *ūnus* ‘een’, zie → een, en *versus*, het verl. deelw. van *vertere* ‘keren, wenden’, verwant met → worden (...)

In de oudheid staan de gymnasia en *palaistra* (vG> *pale*: worstelen) onder de bescherming van de goden Herakles, Hermes en Theseus. Is het gymnasium een geheel van sportieve installaties met een publiek gebouw bestemd voor adolescenten (G *epheboi*) en volwassenen, dan is de palaistra vaak een privaat school, gereserveerd voor de opvoeding van de kinderen. In de gymnasia worden de jongens in letteren en muziek opgeleid en wanneer ze ouder werden in gesprek (G rhetorica) en sociale betrekkingen. Later komen filosofen en sofisten er samen om elkaar te spreken en/of voordracht te houden, zodat de gymnasia, aanvankelijk plaatsen voor systematische lichamelijke oefening, tevens de oorden voor de geestelijke oefening worden.

In Athene waren er drie openbare gymnasia, elk gewijd aan een speciale god met wiens standbeeld het gymnasium was versierd: de *Akademeia* (bekend door Plato), het *Lykeion* (gekend via metoik Aristoteles) en de *Cynosarges* (de plaats der cynici).

0.0 bouw-grond-voor-(w)oord: welkom

Deficiëntie van, tekort aan feminiene metafysische ontvankelijkheid blijkt als we voor en door sensible tourism, óver de wereld buitengaan naar daar we cartesiaans-antropologisch als klein-kolonialen ons (te) 'buiten' achten. Deficiëntie aan feminiene metafysische ontvankelijkheid blijkt, wanneer we naar onze bias in intelligible tourism geworpen worden, naar daar waar wij zonder wederkeer aan onszelf buitengaan, naar op-de-wereld elders dan in eigen gewoonten binnengaan, naar daar waar we met Senghor tot aangrijpen worden aangezocht. De ervaring is niet uniek: Plato schetst zo'n ontmoeting met de/het vreemde in zijn grotallegorie*. XENOS her-schept haar in zover bij Plato, een aan gewoonten geketende, tegen zijn wil in, naar de/het vreemde buiten gevoerd wordt. Terugkeer in de grot der gewoonten blijkt alsdán risicovol, zo niet gevaarlijk. Na reeksen van ontmoeting met de/het buitenwereldse vreemde (deel 1) kan thuiskomstreis (*G nostos*) in en naar het lokale 'dodelijk' zijn.

Zo'n tragisch heroïsche nostos lijkt ook voor xenos Plato de kwestie. De on/mogelijkheid 'terugkeer' (van zijn en dé ziel) verhoudt zich tot zijn eigen tijdruimtelijke paradigmaverschuiving*. In zover 'wederkomst' leidt in Plato's ont-werpen (*G philia-sophia*), lijkt de androcentrische metoik Aristoteles dááran minder te lijden: zélf de/het vreemde, dringt wederkerig wederwaardig thuisvinden bij hem elders aan; nostos wordt de plaats in de polis: de/het vreemde transformeert gastheerschap óver de polis naar heerschap in het centrum des via diens ont-werp 'mens' (een verbijzondering der sterfelijke); hét denken houdt halt op dié plaats; heengaan én terugkomen schuift naar torenhoog droog veilig domein: vanuit de lokale polis óver de wereld gaan uitzeggen.

Intelligible tourism leert dat op-de-werelddbol waar én wij én zij (deel 2) bouwen-wonen-denken soms wereldbreed van elkaar verschillende universele* principes bestaan. Geopolitieke volksverhuizingen 'anno nu' vanwege oorlog, demografische disbalans, economische verleidingsterreur, vereffening van exploitatie etc. door Europees kolonialisme en kapitalisme etc. dringen omkering aan. Modern/westers óver de wereld uitzeggen en óver haar buitengaan, keert om. De/het vreemde (soit satellitair; soit vluchtend) dringt op die plaats disruptief binnen. Ons denken en doen staat bloot aan wederwaardigheid in ontvankelijkheid: 'ons' ontblotend tout court.

Wees sterk! Gedraag u als man!; nabootskunde; Grieks vóórbeeld: esthetica van lichaam x geest (XENOS, deel 1, deel 5)

* XENOS is een papilionem (vL> *papilio*: vlinder; F *pavillon*: tent, geïsoleerde constructie; Proto-Indo-European; **pal-*: voelen; aanraken, schudden) dat dé filosofie en haar tribale vooroudertraditie tot 'direct object', tot 'lijdend voorwerp' heeft.

* XENOS' *queeste naar het ontvankelijkheidsbeginsel in westers denken en doen* wortelt in de niet-beantwoorbare vraag voor en door dé ('dus' westerse) filosofie: (a) "wat is 'westers'?" en (b) "hoe kom je ervan af (in de zin van 'waar daar ruimte te ruimen')?"

* Rizoom (G *rhizoma*: ingeworteld; wortelstok) is in botanica dat wat aan het bodemoppervlak onzichtbaar is en ónderaards 'er' groeit. XENOS' *queeste* tast naar rizomen in 'westers' denken en doen; term en denkmodel zijn ontleend aan vitalistische poststructuralist Gilles Deleuze (1925-1995) die samen met psychoanalyticus Félix Guattari *Mille Plateaux* (1980) ontwikkelt. In *Metabletica* (1956) stelt psychiater J.H. van de Bergh het postulaat 'veranderlijkheid' vóór op wat dé wetenschap, filosofie, economie, politiek etc. leidt, namelijk onveranderlijkheid. Is volgens van de Bergh *metabletica* een consistent fenomeen van alomtegenwoordige disruptie, dan stelt Kuhn (1962) parallelle these inzake 'paradigm shift'.

De instelling van het gymnasium werd nooit populair bij de Romeinen die de gymnastische training van de Griekse jongens verachtten, als bevorderlijk voor luiheid en zedeloosheid beschouwden en, van weinig nut voor militairen (alhoewel gymnastiek in Sparta als een aanmoediging voor de smaak van de strijd werd gewaardeerd: gymnastische training bevordert de lichamelijke kracht die noodzakelijk is voor het gebruik van de wapenen en voor de duurzaamheid van oorlogsontbering. De Romeinen namen de gymnastische training (de plichten van het kampeven, de gedwongen mars en andere ontberingen die voor oorlogvoering bij Grieken noodzakelijk was) over als spel en spelen.

De hellenofiele Nero bouwt het eerste publieke gymnasium. Campus Martius wordt plaats van gymnastische oefening. In de middeleeuwen raakt de systematische training van het lichaam verwaarloosd die de Grieken met gymnasium associëren, terwijl de therapeutische waarde van speciale oefeningen als door Hippocrates en Galenus begrepen, uit het zicht verloren raakt. Aan het einde van de 19de eeuw AD wordt de aandacht voor de training resp. de 'zuiverheid' van het fysieke lichaam hernomen.

0.0 bouw-grond-voor-(w)oord: welkom

Het werk (G *ergon*) XENOS bouwt, na 20 jaar op de grens van verdampend modern/westers denken en doen, op-de-wereld op. Decennialang in de lengte, breedte, hoogte en diepte aan reeksen van ontmoeting met en marming van de/het vreemde blijkt elke politiek-economische habitus, identiteit, entiteit, cultuur op-de-wereld een op eigen voordeel bedacht en door genius locus begrensd particularisme (deel 3). Dat de/het lokaal moderne of ‘westerse’ daarenboven sociaal-cultureel etc. óver de wereld uitzegt en óver haar uitgaat is feitelijk dus vréemd.

Bij terugkeer in de grot der gewoonten, dé filosofie, blijkt die trouvaille risicovol gevaarlijk, want zij heeft als implicatuur dat hét universele lokaal gebonden is en dáár geldig waar wíj/zíj op-de-wereld uitzeggen (niet daar waar wíj óver uitgaan en zeggen). Mits, dan is waarheid begrensd door waarheid. Dat geeft te denken.

‘Westers’ vigeert (‘modern’ is een spatiotemporele articulatie) in verhouding tot ‘niet-westers’. Ergo, dat geeft te denken over waarheid als zodanig en over dé (‘dus’ westerse) filosofie. XENOS is een rizomatisch-metabole ontmoeting met modern/westers denken en doen (in de gestalte van eurocentrische moderniteit) zonder als scribent daar zelf aan te kunnen ontsnappen: GVH is ‘double bind’ het product van dezelfde thema’s.

Aan het einde van XENOS’ tijdruimtelijke, met Nietzsche lijvende queeste, valt dé wereld globaal uiteen in daar waar ‘vrijheid’ het leidend principe/dé waarheid is, en, daar waar ‘gastvrijheid’ dé waarheid gidst. Mits, dan is wathed ‘westers’ (grondvraag 1) irrelevant; indien we de grond van eurocentrisme kunnen kennen, dan weten we níet wát niet-westers is te zijn: anders dan niet-exhaustief niet-uitputtende contrair niet-westers. Immers: in zover dé contradictie primair werktuig (G *ergon*), bijkans de vuistbijl van dé (‘dus’ westerse) filosofie is, negeert haar nadruk op verbod op tegenspraak, de mogelijkheid om het contraire vóór te stellen. Voor en door polisbeheersingsdenken blijkt het problematisch om de/het lokale te verleggen. Want dan wordt masculiene metafysica in de schaduw gesteld. Net als XENOS binnen grénzen van lokaal denken en doen, problematisérend ruimte ruimen voor de/het vreemde is hachelijk en binnen dé filosofie bijna onmogelijk: ‘gender’ transformatie? ...wéér (deel 5)? ...van masculiene metafysica (> vrijheid) naar feminiene metafysica (> ontvankelijkheid)?...terug?

Eugen Sandow: nabootskunde

* Scribent won als 20-jarige de 1ste prijs voor de publieke oproep tot brugontwerp; juryoordeel: “kandidaat vérdér kijkt dan het gevraagde”; jury’s ontvankelijkheid voor de/het vreemde voert ver & naar revolte: als ‘manifest van burgerinspraak’ weet de jury (als compromis staat/burger) één zijde van de brug te realiseren als exacte kopie van winnend schetsontwerp en de andere zijde te láten voor wat al in werk was, een industriebrug. Dat in de jaren 70 20ste eeuw dé politiek betekenisvol is laat diepe indruk na en blijvende op het Bassin en de Bassinbrug te Maastricht. Met Heidegger: dat verschuldigd. XENOS beeldt ook dat tijdruimtelijke forma vivendi uit. Actueel is politiek ‘dienstmaagd en werktuig der economie’.

XENOS volgt in de lijn van Heidegger de denkbeweging dat filosoferen ergo werk(woord)vorm van ‘filosofie’ net als wonen en bouwen, te doen ten doel is en bij voortduur aan werpen, ont–werpen en ont–werp onderhevig. De, met Nietzsche ‘lijvende’ queeste XENOS loopt ergo ‘in hét denken binnen de stabilitas locus der begrip omhein(en)de moderne/westerse traditie’ maar ‘langs haar buitenwegen’. XENOS tast tussen oord & woord naar waar–heid zodat een aloude kwestie in XENOS ‘lijvend’ voorligt: ontvankelijkheid van de/het vreemde. Ergo risicovolle gastvrijheid.

Im alten Griechenland war ein Gymnásion ein Ort der körperlichen und geistigen Ertüchtigung für die männliche Jugend wobei das Körperliche im Vordergrund stand. In den Gymnasien wurde nackt trainiert, was in der Herkunft des Wortes wie auch bei Gymnastik (G *gymnázomai*: mit komplett nacktem Körper turnen) aufscheint. Außerdem war ein Gymnasium eine Einrichtung (z. B. in Alexandria), in der man sich philosophisch und wissenschaftlich betätigen konnte.

Lyzeum leitet sich vom *Lykeion* der Antike, einem dem Apollon *Lykeios* geweihten Hain [deel 3] bei Athen her, in dem das berühmte Gymnásion des Aristoteles stattfand. Daher greift man später auf den Namen zurück, wenn man Schulen meint, die der „schöngestigen“ Erziehung (d. h. der höheren Bildung) dienen. Ende des 19. Jahrhunderts nennt man dann im Deutschen schon ausdrücklich die höhere Mädchenschule (eine Mädchenschule, die die bisher nicht vorhandene höhere Bildung für Schülerinnen ergänzt) „Lyzeum“, um sie vom „Gymnasium“ der Knaben zu unterscheiden, das ja auch auf sportliche Ertüchtigung im Sinne des Mens sana in corpore sano zielt: Mädchensport war bis in die 1910er Jahre (allein schon wegen der Kleiderordnung, vom unzüchtigen Bezug auf Nacktheit ganz abgesehen) undenkbar.

0.0 bouw-grond-voor-(w)oord: welkom

XENOS 2.018, de rizomatisch-metabole zoektocht in de allo- en auto-ctonische wereld naar dat wat dé filosofie als onderwereld opbergt (deel 2) tast langs de buitenwegen van ‘ons lokaal’ denken en doen. XENOS zoekt naar de/het onzichtbare in hét denken. Aan-de-rand van hét (‘dus’ westers) denken ontbloot XENOS welbepaald verduisterde ont-werpen: dé filosofie werpt zich naar zichtlicht dankzij de randverduistering; onder hét denken groeit de door háár bepaalde deficiëntie als quantité négligeable voort: in de wortelstam harer ondergrond. Wáár, in millennia traditie, háár in licht gestelde waarheid schuift, dáár verandert háár schaduwrijk metabole met mee: op de drempel van SATELLITIC ERA dringt het aan-de-rand-gestelde (weer) disruptief aan.

De burcht (*G polis*) van dé filosofie is ooit betreden vanwege de lijvende dubbelvraag: 1) *wat is ‘westers’*, en, 2) *hoe kom je ervan af (in de zin van wáár ruimte ruimen voor de/ het vreemde)?* In en binnen traditionele wijs-begeerte blijkt uit vraag 1 dat vraag 2 niet (vóór)stelbaar is: omdat ‘wathed’ (*L quidditas*) waarheid begeleidt naar leiden en juist dáárom waarheid niet. Dat geeft te denken. Immers, hét universele in alle particularismen op-de-wereld leeft mondiaal met ‘verschillend verschil’ (deel 2). Lokaal geldt dat dé waarheid geen éigen grond bezit (deel 3): die dient geen indruk na te laten (deel 5). ‘Dus’ is XENOS een *queeste aan-de-rand van ‘westers’ denken en doen* die in het hinterland van poliszekerheid, in de AF-VAL des, aan-de-rand, dáár naar ‘ontvankelijkheidsbeginsel’ tast.

XENOS’ zoektocht eindigt bij het begin der lokale denktraditie, bij de driehed waar ontvankelijkheid als ‘derde soort’ de denksfeer binnenkomt: daar waar aan persoon (later cultuur; deel 3) gebonden waarheid naar een nieuwheid, dé waarheid, veralgemeniseert; de nieuwheid logica sluit die duistere ‘derde’ dan weer uit. Via grijpen in/naar on-mogelijke ‘derde’ (deel 2) ontwikkelt zich het tribale bestand: dé (‘dus’ westerse) filosofie.

XENOS is ex aequo de lezer en ontwerper een zoektocht ‘tussen’ oord en woord, tússeen beeld en taal (*vG griffen*). Blind tastend náár waarheid van waarheid biedt XENOS het event Umarmungsvernunft of raison poétique via onherbergzaam taalbeeld dat niemand zwartwit schenkt, zodat de recipiënt in zijn/haar denkruimte omkering (beeldtaal) aanraakt. XENOS = {4D proef_schrift: voor x door cultuurfilosofisch ont-werp}

Culturist Eugen Sandow, ‘vader’ modern/westers schoonheidsideaal; nabootskunde naar Grieks vóórbeeld: ver-esthetisering van lichaam en geest.

✳ *XENOS, queeste naar het ontvankelijkheidsbeginsel in westers denken en doen*, ontmoet (laat NB ná deel 5) Kitaro Nishida (1870-1945; geestelijk vader der Japanse Kyoto-school die van invloed was op Heideggers *Sein und Zeit*; <https://www.groene.nl/artikel/filosofie-met-zenboeddhistische-trekken>). Kort samengevat: Nishida stelt dat ‘zijn’ een ‘plaats’ heeft en daardoor bepaald is (vergelijk Heideggers *Bauen, Wohnen, Denken*, <https://youtu.be/mqSSzgg5eio> waar ‘de brug’ het Geviert verzamelt). Andere beschouwingen van op-de-wereld voorhanden na-denken over een ontvankelijkheidsbeginsel, in dit geval Nishida’s *Logica van de plaats* (*J basho*; *G topos*) vindt búiten XENOS plaats.

Andersom werpt XENOS de gebeurtenis van de waarheid ‘lijvend’ voor: als wezen van plaats, ‘tussen’ denken en doen, ‘tussen’ woord en oord. Het papilionem XENOS, het cinematografisch denkkunstwerk, een PAPILIONEM, vraagt van de lezer en de schrijver enig alpinisme in zijn/haar denken en doen. Dát werk verbindt XENOS aan en met de koan “voor wie het niet begrijpt, 30 stokslagen; voor wie het wel begrijpt, ook.”

Bis zu einem Alter von zwölf Jahren lernte man Lesen und Schreiben, danach musste man sich mit Lektüre epischer und lyrischer Dichtung befassen und die Kunst der Rezitation lernen. Wurde man schließlich zu den Epheben gezählt, musste man einige Veränderungen im Leben erdulden. In Athen z.B. mussten die jungen Männer nun regelmäßig das Lykeion und die Akademie aufsuchen, wo sie eine vorwiegend sportliche und militärische Ausbildung erhielten.

Schlussendlich endete die Zeit, in der man *Ephebe* war, dann im öffentlichen Wehrdienst. In Athen war dieser jedoch nach einer Weile nur mehr auf ein Jahr begrenzt und nicht verpflichtend, weshalb sich unter anderem die Ephebie später in eine rein intellektuelle Phase entwickelte. Allerdings war dies in anderen Städten nicht der Fall, hier blieb der militärische Teil für die Epheben erhalten. Es war sogar eher so, dass die *Gymnasiarchen* (Leiter von Gymnasien) nicht einverstanden waren, jenen eine intellektuelle Bildung zukommen zu lassen. Nach der Ephebie begab man sich oft auf den Weg in größere Städte (wie Athen, Rhodos, Delphi und Olympia) mit entsprechendem kulturellen Angebot, um dort verschiedene Gelehrte zu hören und sich weiterzubilden. So wurde eine immer umfassendere intellektuelle Bildung (*G paideia*) angestrebt.

0.0 bouw-grond-voor-(w)oord: welkom

MAAR VERKLIK MIJ ALLEEN NIET AAN DE ANDEREN, WANT HET IS EEN GEHEIM...VRIEND...!

Plato, *Theaetetus/Over kennis*

Socrates ontbloot een geheim en Socrates geeft de/het vreemde bloot aan een vreemde. Hij brengt zijn geheim buiten wanneer hij *Over kennis* spreekt met zijn gastvriend (G *xenos*) uit den vreemde die dan in den vreemde is. Socrates' geheim is zijn nabootskunde: hij bootst vroedvrouwenkunst na, de kunst om leven ter wereld brengen. 'God en ik verlossen de zielen' meent Socrates over zijn maieutiek en stelt ons voor aan een bemiddelaar die een met hem verbonden 'derde' is. En aan wordende afstand tussen verwondering, kennis, voorkennis, reflectie, natuurfilosofie, mannelijk, vrouwelijk, continuïteit, tijdelijkheid in hét denken etc. Immers, 'ontvankelijkheid' als 'gastvrijheid' cultureel vóórgesteld (deel 1) ontmoet Socrates de vrucht van het wezen of zijn der ontmóéting. Want, ontmóétingen bezwangeren de ziel. Socrates bakert dié zielevrucht van dié tijdruimtelijke zwangerschap de-wereld-op. Hét socratisch geheim is másculiene ontvankelijkheid voor en door ont-vangen (L *gravidas*) en, voor Socrates plus inwonende daimonion, singuliere zielen doen openen voor ware kennis. Ergo: net als god en godin be_zoekt kennis als eeuwige ziel de/het tijdelijke; er te gast eist 'eeuwige kennis' gastrecht (deel 3) op.

Socrates' vroedmankunde (G *maieutiek*) bootst die kunst na die het geboortelijke (met Arendt 'dat wat zonder verleden is') op-de-wereld voert. Dié kunst is geen bezit noch komt uit modern wilsbesluit voort. Neen, Socrates' inwendige daimonion dwíngt hem ertoe om anderen te verlossen: "Du sollst!" (deel 3). De daimonion, te gast (deel 1) in Socrates' lichaam, (be)stuurt een werktuig dat moet réiken náár de vrucht der zwangere ziel (gedachten) wier ontvankelijkheid voor ontmoeting bevalt. En, Socrates moet de ontvangende, negatieve ruimte der lege dan wel gelegeziel hoeden jegens gasten die haar met 'het onleefbare' verontreinigen. Socrates stelt zijn maieutiek 'dus' boven bakerkunst. Bij gebrek (nog) aan tegenargument desbetreffend, ligt de interpretatie open dat naar het mógelijke aanwezige (L *sufficatio uteris*) wordt gereikt (mits niet door Socrates, dan wel later Freud die de 'zwerfende baarmoeder', dat 'dier in het dier' herneemt: als ongericht of 'vrij zwevend bewustzijn'.

DE DENKER

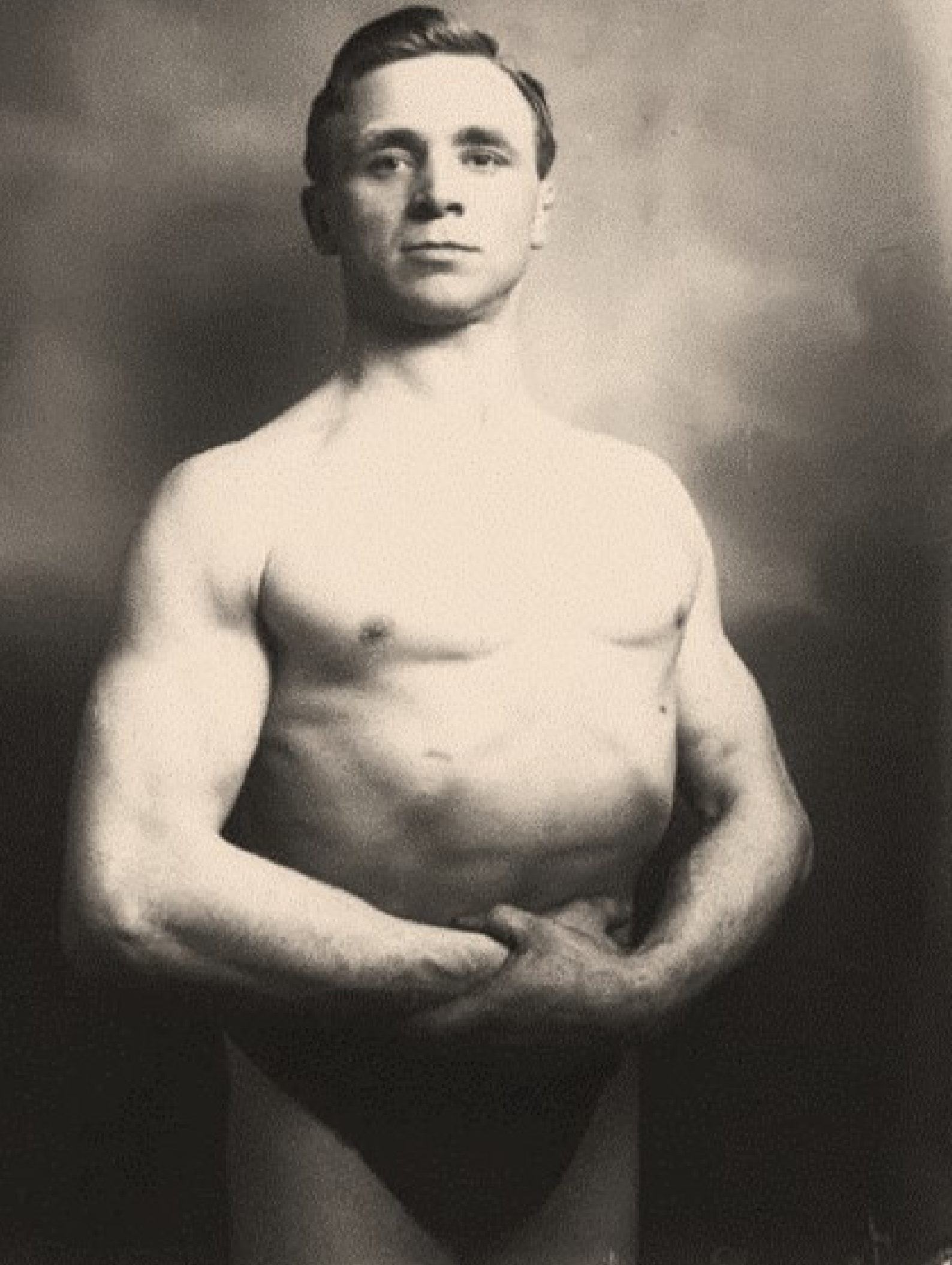
Jean Baud, worstelaar, prijsboxer, staat model voor de figuur 'Dante' die *De Poort van de Hel* schouwt; hij wordt tot 'De Denker'.

Die Plastik soll Dante Alighieri, den genialen Schöpfer der Göttlichen Komödie, darstellen. Modell für diese Plastik, wie für weitere Arbeiten Rodins, stand der muskulöse französische Preisboxer und Ringer Jean Baud, der meist im Rotlichtmilieu auftrat und kein Intellektueller oder tatsächlicher kein Denker war. Er war von Beruf Holzbauer aus Les Gets, als der er auf der schweizerischen 50-Frankenote von 1911 von Hodler abgebildet wurde.

Durch Rodins lange Beschäftigung mit den *Dante Alighieri* und so auch mit den Grenzen von Himmel und Hölle war der Bildhauer in eine schwere Existenzkrise geraten. Das *Höllentor*, ein aus Dantes *Inferno* entwickeltes Portal für das *Musée des Arts décoratifs* beschäftigte ihn bis an sein Lebensende. So auch *Der Denker*, der in starker Anspannung, muskulös und doch verinnerlicht über das Tun und Schicksal der Menschen nachsinnt. Weitere Werke Rodins waren wegweisend für die Moderne und verkündeten ein neues Zeitalter dreidimensionalen künstlerischen Schaffens.

Originally named *The Poet* (F *Le Poète*), *The Thinker* was initially a figure in a large commission, begun in 1880, for a doorway surround called *The Gates of Hell*. Rodin based this on *The Divine Comedy* of *Dante*. Some critics believe *The Thinker*, at the centre of the composition over the doorway and at about 70 cm high larger than most other figures, was originally intended to depict Dante at the gates of Hell, pondering his great poem. However, there are questionable aspects to this interpretation, including that the figure is naked, while Dante is fully clothed throughout his poem, and that the figure, as used, in no way corresponds to Dante's effete figure. The sculpture is nude, as Rodin wanted a heroic figure in the tradition of *Michelangelo*, to represent intellect as well as poetry. This detail from the *Gates of Hell* was first named *The Thinker* by foundry workers, who noted its similarity to Michelangelo's statue of Lorenzo de Medici called *Il Penseroso*. While *The Thinker* most obviously characterizes Dante, aspects of the Biblical Adam, mythological Prometheus and Rodin himself have been ascribed to him.

In 1906, tijdens een sociale crisis in een gieterij, werd *De Dichter* voor het *Pantheon* geplaatst en tot monument en socialistisch symbool uitverkozen: dat van een hervormende denker, in plaats van een over leven en dood mediterende.

DE DENKER

Contrairement aux représentations classiques de la pensée, la déesse Athéna drapée et armée *le Penseur* de Rodin est un homme nu, symbolisant par-là l'universalité de la pensée et musclé, liant l'exercice de l'esprit à celui du corps.

In tegenstelling tot de klassieke voorstellingen van 'het denken', zoals de [1] gedrapeerde en [2] gewapende [3] godin [4> van de wijsheid] Athena, is *De Denker* van Rodin een naakte man [sterfelijke en niet-vrouw] die de algemeenheid van denken en spieren symboliseert & de oefening van de geest verbindt: met die van het lichaam.

Als individuelle Seele muss er, der Mann, Gott gegenüber ebenso empfangend sein wie die Frau, denn in dieser Ordnung, in der sich ‚Göttlich‘ und ‚Menschlich‘ gegenüberstehen, ist der Mann, weil ebenso Mensch als Individuum, rein empfangend, im metaphysische Sinn also ‚weiblich‘.

DE DENKER

M A A G D – Z I J N alsook V R O U W – Z I J N

zijn volgens de mysticus magistri Eckhart de Hochheim (1260-1328), de elkaar voortdurend afwisselende ofwel alternerende toestanden van de ziel in een 'eeuwig-nu'. M A A G D is hij/zij die niet bevangen is door eigen beelden en projecten, is hij/zij die ruimte heeft om te ontvangen. M A A G D betekent dat een mens van beelden leeg is en wel even leeg als toen hij/zij er nog niet was; V R O U W is de mens in wie het ontvangene vruchtbaar wordt. Die vrucht te dragen, is een spiritueel proces dat **F I L O S O F I E** (G *philia*–*sophia*) noemt.

* Plato's *Phaedrus*: "In de meest algemene zin is de beïnvloeding van de ene mens door de andere het hoofdthema...beïnvloeding in de vorm van taal' (retorica, dialectiek, filosofisch gesprek, geschreven taal), liefde of geneeskunde. Een tweede thema...onderscheid: wel of niet geïnspireerd. "Als wij geen duidelijk thema herkennen, dan ligt dat aan ons, niet aan Plato. Wilamowitz: 'Es war so Vieles und Verschiedenes, was er sich von der Seele reden wollte, es kam aus so verschiedenen Stimmungen und Gedankenreichen, forderte demnach so verschiedenen Tonlagen des Vortrags, daß der Leser zunächst starke Disharmonien zu vernehmen glaubt.... Wenn es denn ein Widerspruch für uns bleiben sollte, so mögen wir uns eingestehen, daß es nur an uns liegt. Uns scheint Platon zwei Seelen zu haben, weil er so reich ist. Nach diesem Reichtum, nicht nach unserer Armut sollen wir ihn ... bemessen.' Wilamowitz acht *Phaedrus* een eenmalig hoogtepunt binnen Plato's oeuvre: 'So etwas hatte er nie zuvor geäußert; er wird es auch nie wieder tun, weil er nie wieder so fühlen wird. Dies eine Mal hat er auch auf das eigene Schaffen seinen Blick gerichtet...Nie ist er so sehr Psychologe gewesen wie hier, wo er sich eingestand, daß er mit der Logik nicht durchkam. Das ist ein Höhepunkt seines Schaffens aber es ist auch nur ein Punkt'; [https://nl.wikipedia.org/wiki/Phaedrus_\(Plato\)#cite_note-1](https://nl.wikipedia.org/wiki/Phaedrus_(Plato)#cite_note-1)

welkom

Wel,

Beste....

Plato, *Phaedrus*, 227a

Mandinka: *Ikataματο*

Waarheen ?

En

Waarvandaan ?

Komend van een die afwezig is,

ga ik

een wandeling

maken

buiten de wal

Op aanraden

van

JOU

en

MIJN VRIEND

maak

ik

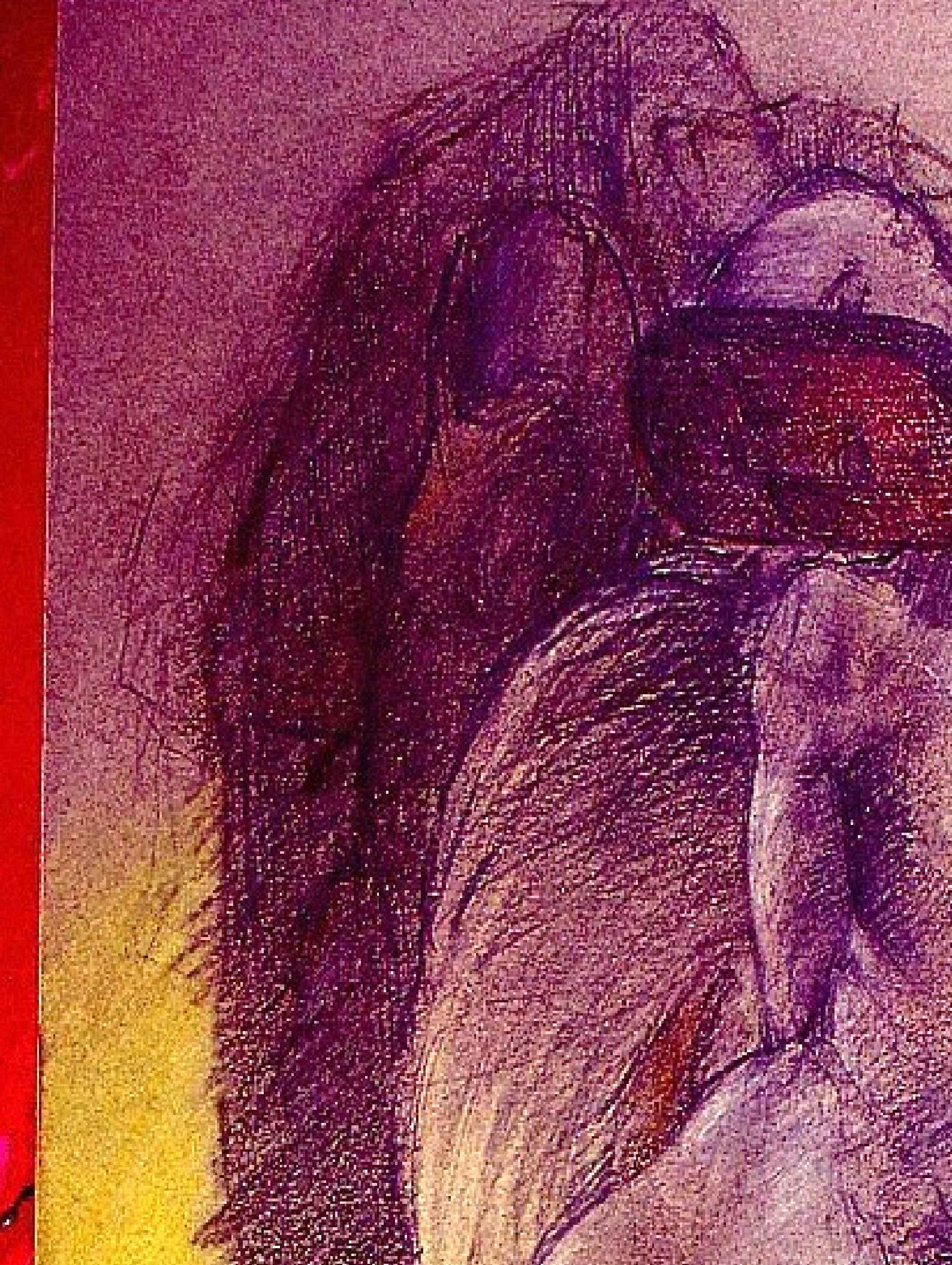
mijn

wandelingen

langs de buitenwegen

GVH> i.c. in de AF-VAL van *het*, 'dús westerse', omhein(en)de denken x doen

Plato, *Phaedrus*, 227a

de tekst *M A A G D-Z I J N* alsook *V R O U W-Z I J N* is ontleend aan www.knr.nl/documenten/lezingfransmaas.doc

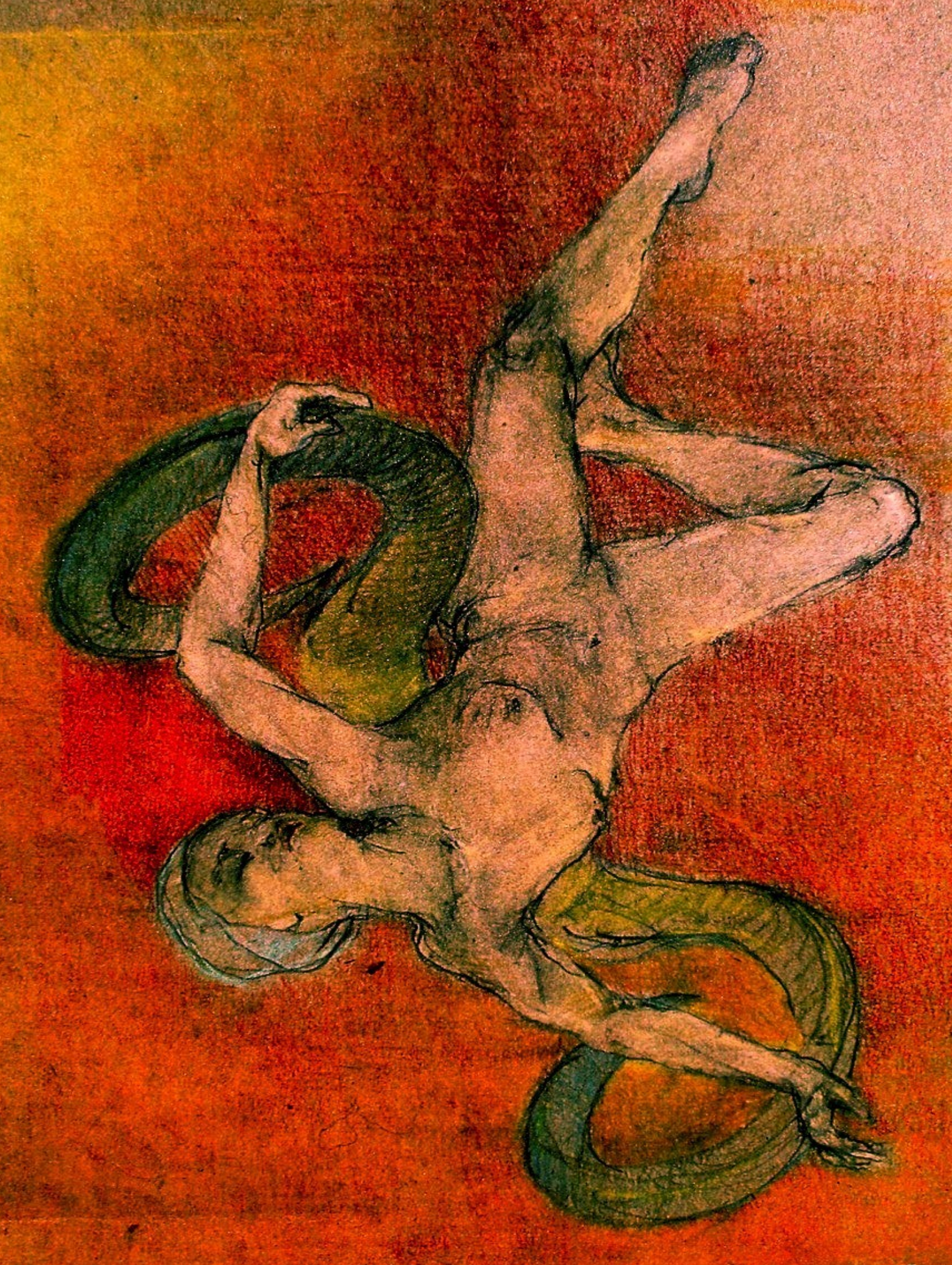
2001, GVH die stalen wapening vlecht; vlechtwerk betonnen deurlatei> de aarde tijdelijk is bekisting; moskee Kafountine, Casamance, Senegal

1997, *Apeiron 'on est là'*, Casamance, Senegal, potloodtekening, GVH

2012, *Le terrain à Dakar: la planification x la mystique, kele*, papilionem, acryl, GVH

2012, *Le terrain à Dakar: la planification x la mystique, fula.*, papilionem, acryl, GVH

1997-2012, *Abaraka # Al Mominoen 13, Momin*, kleisculptuur in haar 1ste moule, GVH

<https://youtu.be/G9RLdNyydf0>

2010, vřicino ua-sn: entry senegal; transition zone, Quakam, Dakar, Senegal, GVH

<https://youtu.be/f8RMD7AQpAA>

2008, vřicino ua-sn: 2008, pied-à-terre, Keur Massar, niuw Dakar, Senegal, GVH

https://youtu.be/X-k5re_az-k

2010, vřicino ua-sn: 2010, pied-à-terre, Keur Massar, niuw Dakar, Senegal, GVH

